

застосування на практиці цих норм сприятиме становленню й удосконаленню інституту досудового розслідування кримінальних проступків як спрощеної форми кримінального провадження на сучасному етапі.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : станом на 16 берез. 2018 р. Київ : Паливода А. В., 2018. 408 с.

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень : Закон України від 19 квіт. 2019 р. № 7279-д. *Голос України*. 2019.

Павленко Наталія Григорівна,

провідний науковий співробітник відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник;

Казміренко Вікторія Олександрівна,

доцент кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

ЗАОЧНИЙ СУДОВИЙ РОЗГЛЯД СПРАВ ПРО КРИМІНАЛЬНІ ПРОСТУПКИ

Зміни до статті 301 Кримінального процесуального кодексу України, котрі наберуть чинності з 1 січня 2020 року, дозволять прокурору не пізніше трьох днів після отримання матеріалів дізнання разом з повідомленням про підозру, а в разі затримання особи в порядку, передбаченому частиною четвертою статті 298-2 КПК України, протягом двадцяти чотирьох годин звернутися до суду з обвинувальним актом за звинуваченням особи у скоєнні кримінального проступку.

Більше того, відповідно до статті 302 Кримінального процесуального кодексу України прокурор у разі встановлення під час досудового розслідування того, що підозрюваний беззаперечно визнав свою винуватість, не оспорує встановлені досудовим розслідуванням обставини і згоден з розглядом обвинувального акта за його відсутності, а потерпілий, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, не заперечують проти такого розгляду, має право надіслати до суду обвинувальний акт, в якому зазначає

клопотання про його розгляд у спрощеному порядку без проведення судового розгляду в судовому засіданні.

Фактично таким чином підозрюваний дає право суду розглядати справу за наявності лише обвинувального акту без виклику в судові засідання.

Частина 3 статті 301 Кримінального процесуального кодексу України (у редакції від 01.01.2020) передбачає, що у випадку, передбаченому пунктом 3 частини другої цієї статті (звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру або про звільнення від кримінальної відповідальності), строк затримання особи не повинен перевищувати сімдесяти двох годин з моменту затримання до початку розгляду провадження про кримінальний проступок в суді.

Таким чином, можемо констатувати, що часові рамки затримання особи за підозрою у вчиненні кримінального проступку та направлення матеріалів до суду фактично співпадають.

Проблемність ситуації полягає в тому, що стаття 302 Кримінального процесуального кодексу України не передбачає підтвердження відмови підозрюваного від послуг захисника для направлення обвинувального акту за звинуваченням у вчиненні кримінального проступку без проведення судового засідання (за відсутності обвинуваченого).

Фактично законодавство допускає затримання підозрюваного у вчиненні кримінального проступку до розгляду справи судом за відсутності обвинуваченого.

В описаних випадках цілком ймовірним є повернення судом відповідно до статті 314 Кримінального процесуального кодексу України обвинувального акта прокурору.

Суд може обґрунтувати вищевказане рішення сумнівами у щиросердному визнанні підозрюваним (котрого затримано за підозрою, а отже обмежено у свободі пересування та спілкування) своєї вини у вчиненні кримінального проступку та/або відсутністю підтвердження відмови від послуг захисника.

Навіть у разі прийняття судом рішення про проведення розгляду обвинувального акту у спрощеному провадженні (за відсутності обвинуваченого) та подальшого обвинувального вироку залишається проблемне питання, чи не було у вказаній ситуації позбавлення права обвинуваченого на захист.

У разі звернення особи до Європейського суду з прав людини з великою долею ймовірності можна стверджувати, що останній негативно поставиться до проведення заочного судового розгляду без надання стороною обвинувачення обґрунтованих доказів відмови затриманого (підозрюваного) від правової допомоги.

Вочевидь, прокурор при направленні обвинувального акту за вчинення кримінального проступку має надати суду не лише докази беззаперечного визнання підозрюваним своєї винуватості, неоспорювання встановлених досудовим розслідуванням обставин та згоди з розглядом обвинувального акта за його відсутності, а й підтвердження надання підозрюваному правової допомоги захисником або документу про відмову від захисника (котрий відповідно до вимог статті 54 Кримінального процесуального кодексу України можна скласти виключно в присутності захисника після надання можливості для конфіденційного спілкування, а така відмова фіксується у протоколі процесуальної дії).

Помазанов Андрій Віталійович,

науковий співробітник наукової лабораторії з проблем превентивної діяльності та запобігання корупції навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ

З 01 січня 2020 року порядок здійснення досудового розслідування в Україні, по суті, розділиться на «до» та «після», а разом з тим, вочевидь, зміняться як показники, так і власне становище досудового розслідування в Україні. Йдеться про набуття чинності ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень», більш відомим, як «Закон про кримінальні проступки», до ухвалення та запровадження якого держава йшла впродовж довгих років. Проте, основним запитанням лишається те, наскільки вдало даний інститут, що успішно застосовується в таких іноземних державах, як Австрія, Бельгія, Іспанія, Італія, Латвія, Литва, Франція, ФРН тощо вдасться вмонтувати в українське правозастосування.

Передусім, цілком зрозумілою є нераціональність надмірних витрат кадрового, часового та матеріального ресурсу на розслідування діянь, які не несуть значної суспільної небезпеки, за загальними правилами. Зокрема, вже на рівні КПК України 2012 року було виокремлено відповідні глави, нормами яких встановлено особливості досудового розслідування та порядок спрощеного судового провадження щодо кримінальних проступків, які фактично мають шанс запрацювати лише через 8 років після їх створення.